

YENİ ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ VE GERÇEKLER

MART 2018

YENİ ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ VE GERÇEKLER

5 Kasım 2017 tarihinde TEOG sistemi yerine öğrencilerin ortaöğretime nasıl geçeceğini açıklayan Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz var olan sistemin (TEOG) neden değiştirildiği sorusuna yanıt verirken, bazı konulara dikkat çekmişti. Ancak açıklamanın yapıldığı günden bugüne geçen süre içerisinde, TEOG kaldırılırken kamuoyunu ikna etmek için sunulan gerekçeler geçerliliğini yitirdi. Nelerdi bu gerekçeler:

1. TEOG öğrencileri okul dışı kaynaklara (dershane, özel ders, etüt vb.) yönlendiriyor.
2. Özel okullar kendi öğrencilerine fazla not verdiği için, devlet okulunda okuyan öğrencilere göre bu okulların öğrencileri avantaj sağlıyor.
3. Öğrenciler sınavlara hazırlanmak için devamsızlık yapıyor.
4. Öğrenciler sınav baskısından kaynaklı çocukluk ve gençliklerini yaşayamıyor.

Sunulan bu gerekçelerden sonra Milli Eğitim Bakanı sanki bir müjdeyi veriyor ve yıllardan bu yana çözülemeyen bir sorunu çözüyor iddiası ile TEOG sisteminin ve sınavın kaldırıldığını duyurdu. Hemen ardından da isteyen az sayıdaki öğrenci için ise yine az sayıda nitelikli(!) okulun sınavla öğrenci alacağını ancak bu okulların toplam sayısının ise 600 civarında olacağını duyurdu. Bu okulların isimlerinin ise Mayıs ayında açıklanacağını ekledi.

Sınavla yerleşemeyen veya sınava girmeyen öğrencilerin ise adreslerine en yakın, tercih ettikleri okula yerleştirileceğini ifade eden Milli Eğitim Bakanı birkaç kez hiçbir öğrencinin istemediği okula yerleşmeyeceğini vurguladı. Her öğrencinin istediği 5 okulu tercih edeceğini ve adresine yakın olana yerleşeceğini söyleyerek kaygılı velileri ve öğrencileri ikna etmeye çalışan Bakan kamuoyunun bu konuda oluşan sorularını yanıtlamaya çalıştı.

Gelinen aşamada Milli Eğitim Bakanı'nın ne sunduğu gerekçelerde ifade edilen sorunlar çözülebilmiş ne de velilerin kaygıları giderilebilmiş değildir. Aksine Milli Eğitim Bakanının belirttiği hususlarında zaman içerisinde aslında ifade edilen gibi olmadığı MEB Müsteşarı başta olmak üzere MEB yetkilileri konu ile ilgili açıklama yaptıkça ortaya çıkmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı % 10'luk bir öğrenci kesiminin sınavla öğrenci alan okullara yerleşmesini planlarken bu oranın nasıl belirlendiğini ve neden % 10 ile sınırlandırıldığını açıklamak durumundadır. Öğrencilerin sınavla alan okullara ne kadarının yerleşeceğini öğrenci ve velilerin tercihine bırakmayarak üst sınırı belirleyen MEB temel bir hakkı, eğitim hakkını engellemektedir.

NEDEN SADECE BAZI OKULLAR SINAVLA ÖĞRENCİ ALIYOR?

Sınavla öğrenci alan okulların, 14 Şubat 2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle "**fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, proje uygulayan eğitim kurumları ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programları**" olarak belirlenmesi ile beraber tartışma kaçınılmaz olarak boyut değiştirmiştir.

14.03.2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6528 sayılı torba yasayla 652 sayılı KHK’ye eklenen 37. maddenin 9. fıkrası:“(9) **Yurt içi veya yurt dışında, yerli veya yabancı kurum ve kuruluşlarla veya başka ülkelerle işbirliği anlaşması çerçevesinde kurulan ve ulusal veya uluslararası proje yürüten okul ve kurumlar, Bakan onayı ile proje okulu olarak seçilen ve belirli eğitim reformu ve programları uygulanan okul ve kurumlar ile Bakan onayıyla doğrudan Bakanlık merkez teşkilatına bağlanan kurumlara yapılacak öğretmen atamaları ve yönetici görevlendirmeleri Bakan tarafından yapılır.**” hükmünü içermektedir.

Bu maddeye dayanılarak çıkarılan ve 1 Eylül 2016 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Milli Eğitim Bakanlığı Özel Program ve Proje Uygulayan Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 13. maddesi öğretmen atamalarını düzenlemektedir:

Öğretmen atama

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelikte aranan şartları taşıyan öğretmenler arasından eğitim kurumunun bağlı bulunduğu genel müdürlüğün inhası, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğünün teklifi ve Bakanın onayı ile dört yılına atama yapılır. Eğitim kurumunun bağlı bulunduğu genel müdürlükçe belirlenen kriterlere göre görevinde başarı gösteren öğretmenlerin görev süresi ilk atamadaki usulle dört yıl daha uzatılabilir.

(2) Proje okullarına 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesine göre öğretim elemanları ders vermek üzere görevlendirilebilir. Görevlendirilecek öğretim elemanlarında bu Yönetmelikte belirtilen şartlar aranmaz.

Proje okullarının kuruluşunu düzenleyen madde ve bu okullara öğretmen atanması ile ilgili madde beraber düşünüldüğünde proje okullarında çalışacak öğretmenlerin ancak siyasi iktidarın onayı ile bu okullara atanabileceği görülmektedir. Kaldı ki **1 Eylül 2016 Yönetmeliği** ve bu yönetmeliğe bağlı olarak çıkarılan **19 Eylül 2016 tarihli genelgenin** uygulanması sonucunda proje okullarına atamaların nasıl yapıldığı ve kimlerin atandığı kamuoyunda çokça tartışılmıştı.

MEB liselere öğrenci yerleştirme sisteminde yaptığı değişiklikle 2018-2019 öğretim yılında sadece % 10’luk bir öğrenci kesimini sınavla öğrenci kabul eden okullara yerleştirecek ve akademik başarısı yüksek olarak kabul edilen bu öğrenciler ise yukarıda ifade edilen gerekçelerden dolayı, sadece iktidar tarafından onay verilen “**makbul öğretmenlerle**” öğrenimlerine devam edecekler. Proje okulu uygulaması sonucu yapılan öğretmen atamaları veri olarak kabul edilirse eğer, zorlu bir sınav sonucunda %10’luk dilime girmeyi başaran öğrenciler öğrenim görecekleri dört yıllık lise yaşantısını da siyasi iktidarın belirlediği öğretmenlerle yapacaklar ki bu durumun tartışılması zorunludur.

MEB sınavla öğrenci alacak okulların isimlerini belirlerken bu hedefi gözetmiş ve baştan kendi politikalarına onay vermeyen öğretmenlerin akademik eğitim alacak öğrencilerle buluşmasını engellemeyi hedeflemiştir. Öğretmenin okul yaşantısında sahip olduğu işlev; öğretmenin öğrenciler üzerindeki etkisi ve örtük müfredat uygulamaları beraber değerlendirildiğinde, siyasi iktidar yeni imam hatipler açmak yerine tüm okulların aynı amaca hizmet edecek şekilde yapılandırılmasının adımlarını attığını yaptığı her değişiklikte ve yaptığı yeni uygulamada ortaya koymaktadır.

Bazı okulların sınavla öğrenci alacak olması ve bunların Milli Eğitim Bakanı tarafından “nitelikli okullar” olarak adlandırılması, doğal olarak bu kategori içerisinde yer almayan okulların niteliksiz, sıradan ve işlevsiz olarak algılanmasına neden olmaktadır. Bu bakış açısını belirleyen anlayış ise “**okulun işlevinin bir üst eğitim kurumuna öğrenci hazırlamak**” olarak kavrayan anlayıştır. Bu anlayış okulun öğrencilerin kişilikleri, sosyalleşmeleri, geliştirdikleri insan ilişkileri, yeteneklerini keşfederek geliştirmeleri gibi temel işlevlerini iskalamaktadır. MEB Yönetiminde de hakim olan bu anlayış için okul, öğrenci ve öğretmen sadece sayılardan ibaret ve sadece matematiksel işlemlerle eğitimin sorunları çözülebilir. Bu yaklaşımın terk edilerek, eğitim ile ilgili sorunların gerçek nedenlerine yönelmek gerekmektedir.

Soru 1: Neden sadece bazı okullar sınavla öğrenci alacak?

Soru 2: Proje okullarının öğretmenlerinin belirlenmesinde siyasi iktidarın belirleyiciliği ortadan kaldırılacak mı?

Soru 3: Proje okullarının belirlenmesinde kamuoyu bilgilendirilecek mi?

YENİ SİSTEM ÖZEL OKUL SAYISINI ARTIRIR MI?

Liseye geçiş sisteminde yaşanan belirsizlik ve uygulanma usullerinin az da olsa ortaya çıkması 8. sınıf öğrencileri ve velilerinin kaygılarını her geçen gün artırmaktadır. Öncelikle özel okulların bu kaygı ortamından zarar gördüğünü veya olumsuz etkilendiğini ifade etmenin güç olduğunu belirtmek gerekir. 5 Kasım 2017 tarihinde uygulanacak yeni sistemin kamuoyu ile paylaşılmasının ardından Özel Okullar Birliği 9 Kasım 2017 tarihinde yapmış olduğu toplantı ve ardından da 14 Kasım 2017 tarihinde MEB ile yaptıkları görüşmenin ardından bir mutabakat oluşturduğunu ve özel okullarında MEB tarafından Haziran ayında yapılacak merkezi sınav sonuçlarına göre öğrenci alacağı bilgisini kamuoyu ile paylaştılar.

Özel okullar yeni sistemin açıklanması ile beraber aslında bu uygulamaya destek verebileceklerini açıklamışlardı. Özel okulların üç konuda taleplerinin olduğu basına yansımıştı: soru sayısının artırılması; soruların sadece 8. sınıf konularından oluşması ve üç yanlış sorunun bir doğru yanıtı sıfırlaması. MEB tarafından her üç konuda da olumlu yanıt verilmesi özel okulların yeni sisteme desteğini artırdı.

Bu değişikliklerle sınavın zorluk derecesini yükselteceği ve yapılacak sıralamanın çok daha hassas hale geleceğinin altını çizmek gerekmektedir. Sistemde yaşanan belirsizliklerin ve sadece % 10'luk bir kesimin sınavla yerleşecek olması velilerin özel okullara yönelimini artıracak ve bu durum eğitimin kamusal bir hizmet olma özelliğini zayıflatacaktır.

Soru 1: Özel okullar neden devlet okullarından önce tercih ve kayıt işlerini tamamlamaktadır?

Soru 2: Sınavla öğrenci alacak olan okulların sınırlandırılması özel okullara yönelimi artıracak mıdır?

ÖĞRENCİLER ADRESLERİNE GÖRE Mİ YERLEŞMELİ?

Öncelikle sorunun yanıtını vermek gerekiyor. Öğrenciler kendi istedikleri okulda ve istediği türde eğitim alma hakkına sahiptir. Yapılan kimi düzenlemelerle bu hakkın kullanımını engellemek veya sınırlandırmak kabul edilebilir bir durum değildir.

Kentlerin semtlerinin ekonomik gelir durumuna gör farklılaştığı ve yoksullarla varlıklılar arasında bulunan uçurumun her geçen gün derinleştiği bir dönemde ve coğrafyada sanki okullar bu farklılaşmadan etkilenmiyor gibi düzenlemeler yapmak gerçekçi bir durum değildir. Üstelik velilerin eğitim ve gelir düzeyi ile öğrencilerinin okuduğu okulla ilişkilendirme arasında ciddi bir bağ varken okulların koşullarının ve olanaklarının eşitliğinden söz etmek mümkün değildir.

Bu nedenlerle öğrencilerin adresleri esas alınarak belirlenen “**Orta Öğretim Kayıt Alanları**” içerisindeki okullardan tercih yapmak zorunda bırakılması yoksul semtlerde yaşayan öğrencilerin o semtlere sıkıştırılması ve yoksulluğun bir kader gibi sürdürülmesi anlamına gelmektedir. Yoksullarla varlıklılar arasında iletişimin tamamen kesildiği ve her öğrencinin ait olduğu “**sınıfın**” okuluna gitmesinin yaratacağı çok ciddi sosyal sorunlar ve öğrencilerin gelecek öğrenim yaşantısına olumsuz etkileri olacaktır.

NEDEN 9 OKUL?

Herhangi bir MEB yetkilisinin bugüne kadar kamuoyuna sınavsız yerleşecek öğrencilerin neden 9 okul içerisinde tercih yapmak zorunda olduğuna dair tatmin edici bir açıklama yapmadığını belirtmek gerekir. Soruları sıralayalım:

1.Neden 9 okul?

2.Neden 3 Anadolu lisesi, üç imam hatip lisesi, üç mesleki teknik Anadolu lisesi?

3.Veliler neden zorunlu olarak 5 okul tercih etmek zorunda?

4.“**Ortaöğretim Kayıt Alanı**” olarak alanların belirlenmesinde hangi ölçüler kullanılmaktadır?

MEB tarafından 14 Şubat tarihinde yayınlanan yönetmelik genel olarak öğrencilerin 2018-2019 Öğretim Yılından itibaren ortaöğretim kurumlarına yerleşmenin esaslarını belirlemiş olsa da pek çok konu henüz netleşmiş değil. Öncelikle 9 okulun eşit sayıda okul türünden oluşmasının fiziki koşullarının olmadığını belirtmek gerekir. Farklı okul türlerinin sayısı ve coğrafi dağılımı dikkate alındığında bu yerleştirme sisteminin bu şekliyle uygulanmasının mümkün olmadığı görülecektir.

İkinci olarak belirlenecek 9 okuldan 5 tercih yapmaya zorlanmak esasında “**tercih**” yapmanın mantığına aykırıdır. Normal koşullarda tercih yapılırken en fazla kaç okulun seçilebileceğinin belirtilmesi ve hangi okul türünden kaç okulun seçileceği tercihinin üst sınırı aşmamak koşuluyla öğrenci velisine bırakılması gerekmektedir.

9 okulun üç Anadolu lisesi, üç imam Hatip lisesi ve üç mesleki ve teknik Anadolu lisesi şeklinde dağılacığı dikkate alındığında, 5 tercih yapma zorunluluğunun aslında öğrencileri gitmek istemedikleri okul türlerine zorladığı anlaşılmaktadır. Anadolu Lisesinde eğitim almak isteyen bir öğrenci, ilk üç tercihinde Anadolu lisesi yazsa dahi tercihinin geçerli olması için 4. ve 5. Tercihlerine gitmek istediği türlerden okul yazmadığı sürece tercih işlemi sonuçlanmayacak. Bu durum, açık şekilde görülmektedir ki, öğrenciler kontenjanları boş kalan okullara yönetmelik marifetiyle yönlendirilmektedir. 5 Kasım 2017 tarihinde Milli Eğitim Bakanı tarafından altı kalınca çizilerek ifade edilen “Hiçbir öğrenci istemediği okula gitmeyecek.” İfadesi de doğal olarak geçerliliğini yitirmektedir

ANADOLU LİSELERİ, MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ VE ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİ İLE İLGİLİ SAYISAL VERİLER

VERİLER MEB İNTERNET SİTESİ VE İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİNİN SİTELERİNDEN ALINMIŞTIR

FEN LİSELERİ, SOSYAL BİLİMLER LİSELERİ VE PROJE OKULLARI DAHİL EDİLMEMİŞTİR

OKUL SAYILARI

ANADOLU LİSELERİ **2424** (GELECEK YIL BİTMESİ BEKLENEN 133, TOPLAM **2567**)

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ **3190** (GELECEK YIL BİTMESİ BEKLENEN 240, TOPLAM **3430**)

ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİ **1452** (GELECEK YIL BİTMESİ BEKLENEN 128, TOPLAM **1580**)

TOPLAM OKUL SAYISI **7076**
7577

HER ÇEMBERDE ÜÇ OKUL OLMASI İÇİN OKUL SAYILARININ EŞİT OLMASI GEREKİYOR

$7076/3 = 2359$ (2358.6)

$7577/3=2526$ (2525.6)

BASİT BİR HESAPLA İHL İÇİN (2359-1452= 907) YENİ OKULLARA VEYA VAROLAN OKULLARIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİNE GEREKSİNİM DUYULACAK

AL 2434-2359= 75

MTA 3190-2359= 831

MEB 2016-2017 İSTATİSTİKLER	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BŞN. ÖĞRENCİ	DERSLİK BŞN. ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BŞN. ÖĞRENCİ
ANADOLU LİSESİ	1.361.975	50532	86.892	562 (561.8)	27 (26.9)	16 (15.6)
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ (CPAL)	1.268.017	57.101	123.920	397	22 (22.2)	10 (10.2)
ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİ	506.516	30.203	40.891	348	17 (16.7)	12 (12.3)

MEB PANSİYONLU OKULLARIN KONTENJAN VE DOLULUK ORANLARI

ÖĞRETİM DAİRESİ	PANSİYONLU OKUL SAYISI	PANSİYON KAPASİTESİ	PANSİYONDA KALAN SAYI	FARK
ORTAÖĞRETİM G.M.	1027	194841	108116	86725
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM G.M.	767	121635	60215	61420
DİN ÖĞRETİMİ G.M.	829	123246	46124	77122

Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaöğretime geçişte uygulayacağı yeni sistemde pansiyonlu okulları tercih edecek öğrencilere verilecek fazladan 5 tercih hakkının bu tablo ile doğrudan bağlantılı olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Toplam 225.267 kontenjanın boş kaldığı göz önüne alındığında yeni yerleştirme sisteminin bu açık kontenjanları doldurmayı hedeflediğinin tespit edilmesi gerekmektedir. **Pansiyonlu okulların açığa çıkardığı başka bir gerçeklikte öğrencilerin ve velilerin pansiyonlu okulları tercih etme oranındaki düşüklüktür.** Bu durum ortadayken, MEB tarafından öğrencilere pansiyonlu okulların adres olarak gösterilmesi doğru değildir. MEB'in yapması gereken bu tabloya uygun okullaşma politikası geliştirmektir. Nüfus ve diğer özellikleri dikkate alarak okulların öğrenciye yaklaştırılması temel bir yönelim olmalıdır.

ORTAÖĞRETİM KAYIT ALANI UYGULANABİLİR Mİ?

2018-2019 Öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanacak yeni ortaöğretime geçiş sisteminde öğrencilerin sınavla yerleşemeyecek % 90'lık kesimi Ortaöğretim Kayıt Alanına göre yerleşecek. Sistem, oluşturulacak eğitim bölgesinde bulunan 9 okuldan 5 tercih yapan öğrencinin tercih ettiği okullardan birine yerleşmesini öngörüyor.9 okulun ise üç ayrı okul türünden(Anadolu Lisesi, İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi) üçer tane olarak oluşması planlanıyor. Bunun olması içinse önkoşul okul türlerinin sayısal eşitliği ve dengeli coğrafi dağılımıdır. Ancak okul sayıları bu durumun imkansızlığını ortaya koymaktadır. Bazı örneklere bakmak tabloyu daha açık olarak ortaya koyacaktır.

BATMAN MERKEZ

BATMAN/ MERKEZ	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BAŞINA ÖĞRENCİ	DERSLİK BAŞINA ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BAŞINA ÖĞRENCİ
ANADOLU LİSESİ	18	14998	450	450	833	33	17(16.7)
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	9	8247	215	523	916	38(38.3)	16 (15.7)

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ	6	3716	155	230	619	24 (23.9)	16
---------------------------	---	------	-----	-----	-----	-----------	----

Batman il merkezinin sayısal verilerinde dikkat çeken akademik eğitim alan öğrencilerin sayısal olarak fazlalığıdır. Batman merkezde ayrıca bir fen lisesi, bir sosyal bilimler lisesi, bir güzel sanatlar lisesi ve bir de spor lisesi bulunmaktadır. Okulların sayıları dikkate alındığında Batman il merkezinde çember sisteminin uygulanma olasılığı görünmemektedir. Batman ili için dikkat çekici bir diğer sonuçta ortalamaların her kategoride genel ortalamadan yüksek olmasıdır. Bu durum Batman ili için yeni okul ihtiyacının acil olması olarak yorumlanabilir. Batman ili için okul başına düşen öğrenci sayısı 817'dir. İHL bu durumda ortalamanın altında bulunmaktadır. Olması gereken, MEB'in Batman verilerine bakarak önümüzdeki öğretim yılları için akademik eğitim veren okul türlerini artırmaya gitmesidir. Ancak Bakanlık bunu yapmak yerine öğrencileri MEB tarafından belirlenen okullara gitmeye zorlamaktadır.

ANKARA İLİ ÇANKAYA İLÇESİ

ANKARA/ ÇANKAYA	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BAŞINA ÖĞRENCİ	DERSLİK BAŞINA ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BAŞINA
ANADOLU LİSESİ	27	17911	646	1434	663	28 (27.7)	12 (12.4)
MESLEKİ VE TEKNİK A.L. LİSESİ	19	9811	364	1195	516	26.9	8 (8.2)
ANADOLU İHL	3	1054	60	113	351	17.5	9

Veriler dikkatli şekilde incelendiğinde Çankaya ilçesi için tespit edilmesi gereken, öğrencilerin akademik eğitim almaya dönük çok açık ve hakim yönelimleri olduğu. Her ne kadar bu ilçede bulunan Anadolu Liselerine diğer ilçeden de öğrencilerin geldiği gerçeği olsa da, bu ilçenin verili sosyo-ekonomik durumu ve ilçede ikamet edenlerin siyasal tercihlerinin okul tercihlerine de yansıdığı açık şekilde görülmektedir.

MEB Çankaya ilçesinde öğrencilerin okul tür tercihlerini değiştirmeye çalışmak yerine, öğrencilerin yönelim ve isteklerine uygun bir okullaşma politikası izleyerek, akademik eğitim veren okul sayılarını artırmalıdır. Ancak MEB tarafından izlenen yol bu şekilde değildir.2017 Yılı yatırım programına (https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_03/16192204_DYP2017.pdf) göre şu an Çankaya ilçesinde devam etmekte olan Anadolu Lisesi yapımı yoktur. Sadece bir tane Anadolu Lisesi projesi yeni projeler kapsamı içerisine alınmıştır. Ancak şu an Çankaya ilçesinde, gereksinim olmadığı açık şekilde ortada

olmasına rağmen üç adet yeni imam hatip lisesi yapımı devam etmektedir. Bu durum kamusal bir hizmet olarak öğrencilere sunulması gereken eğitim hizmetinin niteliğini değiştirmektedir.

İSTANBUL / ÜSKÜDAR

ÜSKÜDAR / İSTANBUL	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BAŞINA ÖĞRENCİ	DERSLİK BAŞINA ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BAŞINA ÖĞRENCİ
ANADOLU LİSESİ	10	6617	242	498	661	27	13(13.2)
MESLEKİ VE TEKNİK A. L.	14	13877	375	1102	991	37	13 (12.5)
ANADOLU İ.H.L	12	7222	336	530	602	21	14(13.6)

Üsküdar ilçesinde mesleki eğitim alan öğrenci sayısının yoğunluğu dikkat çekiyor. Okul başına düşen öğrenci sayısı Türkiye genel ortalamasının iki katından fazla. MTAL için derslik başına düşen öğrenci sayısının fazlalığının altını çizmek gerekiyor. **Üsküdar ilçesi için farkı yaratan en önemli etken Haydarpaşa MTAL olarak belirlenebilir. 318 öğretmen, 59 derslik ve 3615 öğrenci ile ortalama değerlerini oldukça yukarıya çekiyor.** Aynı farklılık İHL için de geçerli. İHL oranları da genel ortalamasının oldukça üzerinde. **Üsküdar ilçesi beş kız İHL ve iki kız Anadolu lisesi ile karma eğitime karşı adım atılmış bir ilçe görünümü veriyor.** Anadolu lisesi ortalamaları ise Türkiye genel ortalamaları ile uyumlu şekilde oluşmuş. Öğrencilerin olanaklar oluştuğunda akademik eğitime yönelme eğilimi bu ilçede de okul sayısının yönetim eliyle baskılanmasına rağmen tercihin o yönde olduğunu açıkça ortaya koyuyor. 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri Üsküdar ilçe sonuçlarına göre AKP % 47.9, CHP 33.7, MHP 9.5, HDP 6.5, SAADET 0.8 oranlarında oy almıştır. Seçmen tercihleri ile okullaşma arasında bağ var mı veya okullaşma öğrencilere sunulan olanaklar ve koşullar tarafından mı belirleniyor? Sorusuna yanıt olarak okul başına düşen öğrenci sayılarına bakıldığında ulaşmak mümkün. Muhafazakar bir seçmen tabanı olduğu açıkça görülen bu ilçede bu durum İHL'ne yönelim olarak karşılık bulmamış.

Çember sisteminin bu ilçede uygulanabilmesi de sayısal olarak mümkün görünmemektedir. Anadolu lisesi sayısının artırılmadan yapılacak olan bir uygulama öğrencilerin istemedikleri halde MTAL veya İHL'ye gitmelerine neden olacaktır. Toplamında 36 liseye sınavsız öğrenci yerleşeceği düşünüldüğünde, MEB'in sistemine göre dört çember oluşuyor ve Anadolu lisesi sayısının diğer okul türlerinden az olmasından dolayı akademik eğitim almak isteyen öğrencilerin bir bölümü isteseler dahi Anadolu lisesine gidemeyecekler. Burada da yapılması gereken öğrencilerin tercihleri ve yönelimlerine uygun okullaşma politikası izlemek ve akademik eğitim veren okul sayılarını artırmaktır.

Üsküdar ilçesi için geçerli olan sayısal dağılımın İstanbul'un pek çok ilçesinde de benzer olması ve okul öğrenci sayısı ortalamalarının Türkiye ortalamasından farklı oluşmuş olması,

bu kentte genelden farklı bir okullaşma politikasının yıllar içerisinde yaşama geçirildiğini ortaya koymaktadır.

MUĞLA-FETHİYE

FETHİYE / MUĞLA	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BAŞINA ÖĞRENCİ	DERSLİK BAŞINA ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BAŞINA
ANADOLU LİSESİ	8	3552	131	276	444	27 (27.1)	12 (12.8)
MESLEKİ VE TEKNİK A. L.	9	3958	160	404	440 (439.7)	25 (24.7)	10 (9.8)
ANADOLU İHL	2	792	43	69	396	18(18.4)	11 (11.4)

Fethiye ile ilgili veriler incelendiğinde 2 adet 9 okuldan oluşan çemberin oluşabileceği görülmektedir. Ancak MEB yetkililerinin her çemberde üç ayrı okul türünden üçer tane bulunacağı ifade dikkate alındığında bu ilçede çember oluşmamaktadır. MEB eğer 2 Anadolu lisesi ve 2 MTAL'ni imam hatip lisesine dönüştürmeyecekse bu sistemin bu ilçede uygulanma koşulu yoktur.

Fethiye için tespit edilmesi gereken başka bir nokta da mesleki ve teknik eğitime devam eden öğrenci sayısının fazlalığıdır. Kuşkusuz bu durumun alan araştırması yapılarak nedenlerinin ortaya konulması ve bu durumun sahil ilçe ve illerinde genel bir durum olup olmadığının açığa çıkarılması ve ulaşılacak sonuçların okullaşma politikasına yansıtılması gerekliliğidir.

YOZGAT - BOĞAZLIYAN

BOĞAZLIYAN / YOZGAT	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BAŞINA ÖĞRENCİ	DERSLİK BAŞINA ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BAŞINA
ANADOLU LİSESİ	2	805	35	47	403 (402.5)	23	17
MESLEKİ VE TEKNİK A. L.	3	614	44	55	205 (204.6)	14 (13.9)	11
ANADOLU İHL	2	488	32	33	244	15 (15.2)	15

Türkiye genelinde pek çok ilçede de olduğu gibi Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde de toplam 9 okul bulunmamaktadır. Bu durumda bu ilçesinin coğrafi olarak yakın başka bir yerleşim yerinde bulunan iki lise de dahil edilerek 9 okuldan oluşan çembere sahip olması gerekir. Yakın ilçelerden Sarıkaya ile Boğazlıyan arası 42 kilometredir. Diğer bir yakın ilçe olan Çayıralan ile

Boğazlıyan arası 43 kilometredir. Bu durumdan dolayı eğer Boğazlıyan ilçesinde ikamet eden bir öğrenci diğer ilçelerin birinde bulunan okula yerleşirse her gün en az 84 km. yol gitme durumunda kalacaktır ki bu da MEB'nin TEOG sistemini kaldırırken öğrencileri ve velilerini ikna etmek için kullandığı öğrencilerin adreslerine en yakın okula gidecekler iddiasından vazgeçtikleri anlamına gelecektir. Diğer bir sonuçta öğrencilerin ilgi, istek ve yönelimlerine uygun oluşturulmamış okullaşma politikalarının yarattığı mağduriyetlerdir.

ÇANAKKALE- AYVACIK-BAYRAMIÇ

AYVACIK ÇANAKKALE	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BAŞINA ÖĞRENCİ	DERSLİK BAŞINA ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BAŞINA ÖĞRENCİ
ANADOLU LİSESİ	2	446	30	36	223	14.8	12 (12.3)
MESLEKİ VE TEKNİK A.L.	2	248	33	40	124	6 (6.2)	8 (7.5)
ANADOLU İHL	1	130	8	14	130	17.5	9

BAYRAMIÇ ÇANAKKALE	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	OKUL BAŞINA ÖĞRENCİ	DERSLİK BAŞINA ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN BAŞINA
ANADOLU LİSESİ	2	507	22	39	2254 (253.5)	23	13
MESLEKİ VE TEKNİK A.L.	1	240	21	37	240	11 (11.4)	6 (6.4)
ANADOLU İHL	1	174	10	13	174	17.5	9

Toplam beş okulun bulunduğu Ayvacık ilçesinin Ortaöğretim Kayıt Alanı oluşturabilmesi için başka ilçelerle ilişkilendirilmesi gerekiyor. Ayvacık ilçesine coğrafi olarak en yakın ilçe 26 km. mesafe ile Bayramiç ilçesi.

Bu iki ilçede bulunan okullar aynı eğitim bölgesi içerisine dahil edildiğinde toplam 9 okulluk bir kayıt alanı oluşuyor. Ancak bu iki ilçe aynı eğitim bölgesi içerisine alındığında toplam 4 Anadolu lisesi, 3 mesleki ve teknik Anadolu lisesi ve 2 tanede Anadolu imam hatip Lisesi oluşuyor. Bu durumda 1 adet Anadolu lisesi, imam hatip lisesine mi dönüşecek? Böylesi bir durumun düşünülmesi veya yapılması mümkün olmadığına göre bu iki ilçe içinde MEB tarafından uygulanacağı ifade edilen çember sisteminin uygulanması mümkün görünmemektedir.

Sayısal verilerin daha iyi anlaşılabilmesi için 14 Şubat tarihli Resmi Gazete’de yayınlan Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişikliklere bakmak gerekmektedir:

Madde 4 jj) Ortaöğretim kayıt alanı: Eğitimde süreklilik ve coğrafi bütünlük esasına dayalı olarak öğrenci sayısı, okul türü, kontenjan ve donanımları göz önünde bulundurularak il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne ortaokul ve liselerin birbirleri ile eşleştirildiği ve tercihe bağlı olarak kayıt yapılabilecek farklı ortaöğretim kurumlarından oluşturulan alanı,

Madde 23 a) Komisyon; nakil ve yerleştirmeleri, ortaöğretim kayıt alanı içinde tercihe bağlı olarak öğrenci alan okullara

Madde 20. 3-b) Ortaöğretim kayıt alanı içindeki okulların açık kontenjanlarına, tercihe bağlı olarak, dengeli bir şekilde yapar. Ancak, Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretime Geçiş Yönergesi ve/veya Kılavuzu hükümleri çerçevesinde ortaöğretim kayıt alanı içindeki okullara yerleşemeyen öğrencileri, aynı merkez ilçe/ilçedeki diğer ortaöğretim kayıt alanlarındaki boş kontenjanı bulunan okullara tercihe ve OBP üstünlüğüne bağlı olarak yerleştirir.”

Madde 38 9-b) Diğer okullarda başvurunun kontenjandan fazla olması durumunda 9 uncu sınıflarda sırasıyla; OBP, 8 inci, 7 nci ve 6 ncı sınıf yılsonu başarı puanı yüksek olana, eşitliğin bozulmaması hâlinde yaşı küçük olana; 10 uncu, 11 inci ve 12 nci sınıflarda ise sırasıyla bir önceki sınıfın yılsonu başarı puanı yüksek olana, eşitlik yine bozulmaz ise yaşı küçük olana,

Yönetmelik maddelerinden de açık olarak algılanan, düzenlemenin belirleyici motivasyonu kontenjanları doldurmak ve sınavsız öğrenci alan okul türlerine öğrencilerin sayısal olarak dengeli dağıtılmaktır. Çelişkinin ve gerilimin olduğu nokta da tam olarak burasıdır. Bir tarafta öğrenciler, hayalleri, ilgileri, yetenekleri ve istekleri bulunmaktadır. Diğer tarafta da bunları dikkate almadan öğrencilerin hangi okullara gitmesi gerektiğini belirleyerek, kamu yönetimi yetkisini kendi hedefine ulaşmak için kullanan bir Bakanlık.

Milli Eğitim Bakanlığına bazı soruların sorulması zorunlu hale gelmiştir:

1. Okulların coğrafi bütünlüğü ve öğrencilerin mezun olacakları ortaokullar düşünüldüğünde, lise tür ve sayılarının eşitsizliğinden kaynaklı çemberlerin oluşturulması mümkün görünmemektedir. MEB bu çemberleri nasıl planlayacaktır?
2. Var olan okul sayı ve türleri dikkate alındığında, her çemberde üç okul türünden (Anadolu, Mesleki ve Teknik, İmam Hatip) birer tane bulunacaksa, bu durum bazı okulların İmam Hatip Lisesine dönüşmesine neden olacak mıdır?
3. Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Orta Öğretim Kayıt alanı içerisinde kaç okul olacağına dair bir belirleme yapılmamasına rağmen MEB yönetiminin içerisinde dokuz okul bulunan üçlü çember sistemi uygulanacağını ifade etmektedirler. Üçlü çember sistemi kim tarafından ve hangi yasal dayanakla üretilmiştir?
4. Bir ilçe sınırları içerisinde bulunan bir okul başka bir ilçe sınırı içerisinde bulunan bir okulla aynı 9 okulluk çember içerisinde bulunabilir mi?
5. Bir ilçe sınırları içerisinde toplam dokuz okul yoksa söz konusu ilçe başka ilçelerle beraber mi “Orta Öğretim Kayıt Alanı” oluşturacak?

6. Öğrencilerin istemedikleri okul türlerine yerleşmesinin önünü açacak bu sistemin asıl hedefi nedir?
7. TEOG kaldırılırken ortaya konulan gerekçelerden her hangi biri ortadan kalmış mıdır?
8. Milli Eğitim Bakanı İsmet YILMAZ 5 Kasım 2017 tarihinde yeni sistemi şu şekilde açıklamıştı:

“Başvuruda öğrencinin karşısına 5 okul çıkacak, tercih yapacak. Hiçbir öğrencimizi istemediği başka bir okul türüne yerleştirmeyeceğiz. Öğrencinin ve velinin tercihi esas olacak.”

Aynı konuyla ilgili MEB Müsteşarı Yusuf TEKİN 8 Ocak tarihinde bir gazeteye mülakat vermişti:

“Öğretmen doluluk oranlarını eşitledik, binaların ihtiyaçlarını giderdik. Ortaokullarda adrese dayalı nüfus kayıt sistemi var. Oturduğun yer veridir benim için. Peki, çocuğunu özel okula gönderen veliler ne yapacak? Onlar için de diyorum ki ben oturduğun yere bakarım. Bu veri etrafında her öğrenci için 3 çember oluşturuyoruz. 3 okul türümüz var. Meslek, imam hatip ve Anadolu lisesi. Her bir çember bu üç okulun bulunduğu bir daireyi kapsıyor. Öğrencinin karşısına bu tercih çıktı. 5 tercih yapacak.”

Her iki açıklamada da öğrencilerin istemediği okula zorla gönderilmeyeceği ifade edilse de tercih sistemi durumun böyle olmadığını ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin neden beş tercih yapmak zorundalar? Öğrenciler neden bir, iki veya üç tercih yapamamaktadır?

9. Toplam dokuz okulun üçü Anadolu LİSESİ, üçü mesleki ve teknik Anadolu Lisesi ve üç tanesi de imam hatip lisesi olacaksa ve öğrenciler bu dokuz okuldan beş tanesini seçmek zorundaydı bu durumda öğrenciler istemediği okula zorlanmış olmuyor mu?
10. MEB öğrencilerin istemediği okula gitmemesi konusunda samimiye 5 tercih zorunluluğunu kaldırmayı düşünmekte midir?
11. MEB okullaşma politikasını nasıl belirlemektedir ?

HER ÖĞRENCİNİN İSTEDİĞİ OKUL TÜRÜNDE VE İSTEDİĞİ OKULDA EĞİTİM ALMASI TEMEL BİR İNSAN HAKKI İKEN BUGÜN YAŞANANLAR GENÇLERİN GELECEKLERİNİN VE HAYALLERİNİN ELLERİNDEN ALINMASINDAN BAŞKA BİR ANLAM TAŞIMAMAKTADIR. MEB YETKİLERİNİ ÇOCUKLARIN ÜSTÜN ÇIKARKARI YERİNE BAŞKA BİR AMACI GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN KULLANMAKTADIR.

ÇOCUKLARIMIZIN HAYALLERİNİN VE GELECEKLERİNİN ELLERİNDEN ALINMAMASI İÇİN MÜCADELE EDECEĞİZ!